

Kandidatnummer: 292LUU-V

Dato: 21.5.2024

Oppgave 1 - kort svar

Eit foreldet språk?

I denne teksten skal eg først kort gjere greie for hovudsynet i innleiinga til *Hvem sa hva?*, av Helene Uri, og deretter forklare korleis ho bruker verkemiddel for å få fram synet sitt.

Synet i teksten openbert at fordi språk former oss, så språket vårt må utvikle seg til å bli meir kjønnsnøytralt. Særleg fokuserer ho på det maskuline, og korleis språket er «[...] preget av maskuline metaforer og tidligere tiders maskuline dominans.» (Uri, 2018). For å få fram dette synet bruker ho ein del verkemiddel.

Det mest framståande verkemiddelet i teksten er allegorien om at språket er som ein gammal by «Min by er også en sånn en, en blanding av gammelt og nytt. Slik språket er.» (Uri, 2018). Dette er nok for å forsterke argumentet hennar om at språket vårt er foreldet, og noko vi bør fornye «[...] et samfunn og en levemåte vi har forlatt.» (Uri 2018).

Eit annet verkemiddel ho bruker er kontrastar, og særleg mellom det maskuline og feminine, og korleis dei blir framstilt. Dette er naturleg å gjere når ein skal understreke forskjellen mellom synet på mann og kvinne. Det mest openberre døme er «På vei til butikken passerer jeg en byste av en kjent mannlig maler. Litt lenger opp i gaten står en skulptur av en naken navnløs kvinne.» (Uri, 2018). Dette sitatet viser også det siste verkemiddelet eg skal ta opp.

Uri tar i bruk anekdotar, altså personlege historier, som er typisk for essaysjangeren. Desse anekdotane gjer det lettare for lesaren å relatere til argumenta til Uri, samtidig som dei gjer teksten meir interessant å lese.

Oppsummert, er hovudsynet i teksten at språket vårt må utvikle seg til å bli meir kjønnsnøytralt. For å få fram dette synet bruker Uri ein allegori, kontraster, og anekdotar.

Kjelder

- Uri, Helene (2018) *Hvem sa hva? Kvinner, menn og språk*. Gyldendal.

Oppgave 4 - langsvar

Moderne svolt

Thomas Korsgaard er ein dansk forfattar som er fødd i 1995. I denne teksten skal eg tolke novella hans frå 2021 "Du behøver ikke svare meg" frå *Tyverier*. Den handlar om ein einsam person, som er ny i byen, og desperat prøver å få kontakt med ein person han ser på butikken. For å tolke novella må vi ta omsyn til den samfunnsmessige konteksten til novella. Koronapandemien kom i 2020 og varte til etter 2021, og førte til mye isolasjon for å prøve å minimere spreinga av viruset (Bahus, 2024). Dette økte einsemda i samfunnet, som også hadde vakse i tiden før korona, og spesielt blant unge.

Temaet novella tar opp er einsemd blant unge. Hovudpersonen var ung og hadde nettopp flyttet til byen «[...] var veldig ung den gangen og hadde nettopp flyttet til byen» (Korsgaard, 2021). Men det verker som om han slit sosialt, ettersom den einaste samtalen i novella ender med forlegenheit «Vi ble sikkert ganske forlegne alle sammen, særlig han bak disken, [...]» (Korsgaard, 2021). Han er så desperat etter menneskeleg kontakt at han begynner å stalke (forfølge) ein tilfeldig person på butikken. Dette hender også i den kjente romanen *Sult* av Knut Hamsun, som novella deler ein del likskapar med.

Romanen *Sult* handlar også om ein einsam person i byen, som begynner å stalke ein tilfeldig person. Hovudpersonen i *Sult* slit også økonomisk, noko som hovudpersonen i novella også gjer «[...] gått innom for å kjøpe noen boksershorts og et par strømper, noe annet hadde jeg ikke råd til på den tiden, [...]» (Korsgaard, 2021). Dette kan også vere ein av grunnane til den sosiale isolasjonen til hovudpersonen. Sjølv om novella aldri nemner det, så kan det være at

hovudpersonen føler seg framand i det moderne samfunnet. Dette er noko som blir tatt opp i *Sult*, og er veldig vanleg å ta opp hos modernistiske verk.

Noko annet som er typisk modernistisk i novella er skrivemåten. Den bruker ein personal forteljar for å få innsikt i hovudpersonen sin tankegang, som ofte er kaotisk og uoversiktleg «Eller, jeg kikket ikke på ordentlig, hendene mine bare gjorde det samme som dine. Unnskyld, nå blir jeg litt sentimental, det er sent.», som ofte blir omtalt som «stream of consciousness» (Korsgaard, 2021). Vi får dermed innsikt i korleis dette menneske tenkjer, og alle dei rare tankane som dukkar opp. Dette får oss til å forstå at hovudpersonen ikkje er noko vanleg menneske, men ein person med moglege psykologiske problem.

Det kan virke som om hovudpersonen har ein mental sjukdom. Noko teikn på dette er at han fokuserer på små ting som verker ubetydelege, som korleis personen «trilla sykkelen», og at han berre antar at personen heiter Victor Larsen. Det å førestille seg fiksjonelle venner er også eit kjenneteikn på eit unormalt menneske «Det høres kanskje rart ut, men jeg har gått rundt i den og forestilt meg at jeg har en tvilling, en som heller ikke liker løk» (Korsgaard, 2021). Heile novella kan tolkes som ein del av ein samtale med denne fiksjonelle vennen/tvillingen, som er basert på den tilfeldige personen på butikken.

Det at heile novella er ein samtale med den fiksjonelle vennen kan tolkes som vendepunktet til novella. Novella er fortalt til ein person, og det virke som om dette er den hovudpersonen såg på butikken «Jeg vet godt at vi ikke kjenner hverandre, men du var inne på herreavdelingen [...]» (Korsgaard, 2021). Dette sitatet kan også vere eit stort hint «[...] forestilt meg at jeg har en tvilling, en som heller ikke liker løk, og som man kan snakke med om alt mulig, men selvfølgelig også være helt stille sammen med, selv om jeg er redd for stillhet.» (Korsgaard, 2021). Fordi hovudpersonen er redd for stillheit, så begynner han å fortelje historia til den fiksjonelle vennen sin, men teksten ender med «Du behøver ikke svare meg.», for dei kan «[...] også være helt stille sammen [...]» (Korsgaard, 2021). Men det er ikkje sikkert at vi kan stole på hovudpersonens gjenforteljing av hendingane, for dei er heilt sikkert farga av hans mentale tilstand.

Det kan være at personen frå butikken forstår at han blir forfølgd. Grunnen til at han ikkje sykla kan ha vore tekniske problem «Bagasjebrettet på sykkelen din var dårlig festet og falt stadig ned over hjulet [...]» (Korsgaard, 2021). Dette forklarar også korfor han gløymde posen sin. Noko annet som tyder på at han forstår at han

blir forfølgd er at det er det som skjer i *Sult*, som forfatteren har henta inspirasjon frå, kor hovudpersonen gjer dama han forfølger ukomfortabel utan å forstå det sjølv.

Det siste eg skal sjå på er flekken i dette sitatet «Så må jeg kanskje fortelle at det er kommet en flekk på det ene ermet. Jeg har prøvd å vaske den bort, man kan nesten ikke se den lenger.» (Korsgaard, 2021). Anten kan denne flekken vere ubetydeleg, og berre vise den mentale tilstanden til hovudpersonen, eller så kan det vere ein metafor på noko annet. Eg trur det kan vere ein metafor for hovudpersonens sosiale liv. Etter at hovudpersonen flytta til byen har han over tid blitt mindre sosial, men ønske om sosial kontakt er der framleis. «[...] jeg gjerne invitere deg på en kopp kaffe eller te, slik at du kan få den tilbake.» (Korsgaard, 2021)

Alt i alt, er dette ei veldig unik novelle. Den har klare modernistiske trekk i både tenkje- og skrivemåte, og har tydeleg henta stor inspirasjon frå *Sult* av Knut Hamsun. Den tar opp det typiske modernistiske temaet med einsemd, men har eit større fokus på unge. Dette kommer nok av den samfunnsmessige konteksten til novella, som er koronapandemien og aukande einsemd blant unge. Sidan novella er fortalt ut ifrå perspektivet til ein mentalt ustabil person, så er det mange måtar å tolke novella på. Ein mogleg tolking av novella er at det er ein forteljing til den fiksjonelle vennen til hovudpersonen. Men noko som er klart, er at hovudpersonen lengtar desperat etter sosial kontakt. Noko som er blitt den moderne svolt.

Kjelder

- Bahun, Vegard Bø. Bernt, Jan Fridthjof. Braut, Geir Sverre. Hiis, Halvard. Simonsen, Marit M. Tjernshaugen, Andreas. (4. april, 2024) *koronapandemien*. Store medisinske leksikon. Henta 21. mai 2024 frå <https://sml.snl.no/koronapandemien>
- Hamsun, Knut (1890) *Sult*. Henta frå Grip teksten VG3 s. 352 – 357.
- Korsgaard, Thomas (2021) "Du behøver ikke svare mig" frå *Tyverier*. Lindhart og Ringhof. København. Omsett til norsk av Utdanningsdirektoratet.